

WSNE/PEOI. 421. 2. 2024

10.09.2024

Kraków, 27 sierpnia 2024 r.

prof. dr hab. Marek Stefański
Wydział Instrumentalny
Katedra Organów
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie
ul. św. Tomasza 43, 31-027 Kraków
E-mail: marekstefanski@poczta.onet.pl
Tel.: +48 609 119 646

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr Joanny Boślak-Górniok, w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Zlecniodawca Recenzji:

Rada Naukowa Instytutu Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, powołująca w dniu Komisję Habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Joanny Boślak-Górniok, w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

(Uchwała nr 4/05/2024/WSNE/ISMuz z dnia 20 maja 2024 r.), w której to Komisji została powierzona mi rola recenzenta dorobku artystycznego i naukowego Habilitantki, wraz z dziełem artystycznym (recenzent wyznaczony przez Radę Doskonałości Naukowej). Pismo dr hab. Magdaleny Szynkler, prof. UŚ, Dyrektora Instytutu Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji, z dnia 20.06.2024. Do wyżej wymienionego pisma została dołączona przekazana przez Habilitantkę dokumentacja w formie elektronicznej, która zawiera:

- Wniosek dr Joanny Boślak-Górniok do Rady Doskonałości Naukowej (15.02.2024r.) o wszczęcie postępowania habilitacyjnego
- Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny
- Autoreferat
- Skan dyplomu stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne (18.04.2018)
- Dane Wnioskodawcy
- Dokumentację koncertów z lat 2000-2024
- Dzieło artystyczne jednoznacznie wyróżnione w Autoreferacie, w formie płyty CD z książeczką programową, tak zwanym „bookletem”, zatytułowane „Historia pewnej przyjaźni” („History of a certain friendship”), w wykonaniu Habilitantki, wydane przez Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Podstawowe informacje o edukacji i działalności zawodowej Habilitantki:

Informacje zawarte w tej części recenzji zaczerpnąłem z Autoreferatu oraz z bookletu dołączonego do płyty CD – wyróżnionego dzieła artystycznego.

Dr Joanna Boślak-Górniok ukończyła studia w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, w zakresie teorii muzyki, otrzymując w roku 1994 dyplom magistra sztuki. W roku 1997 w tej samej uczelni otrzymała drugi dyplom magisterski, tym razem w zakresie gry na klawesynie, w klasie prof. dr. hab. Marka Toporowskiego. W latach 1998-2000. dzięki stypendium Rządu Francuskiego, odbyła studia w zakresie gry na klawesynie u Aline Zylberaich i sposobów realizacji *basso continuo* u Martina Gestera w Conservatoire National

klawesynie u Aline Zylberaich i sposobów realizacji *basso continuo* u Martina Gestera w Conservatoire National de Region de Strasbourg. W roku 2018, na podstawie rozprawy zatytułowanej „Lamentacje i Medytacje Johanna Jacoba Frobergera – fenomen kompozycji w kontekście aspektów wykonawczych”, uzyskała w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi stopień doktora sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Ewa Piasecka, a recenzentami: dr hab. Maria Banaszkiewicz-Bryła z Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu oraz dr hab. Małgorzata Skotnicka z Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

W latach 1995-98 Habilitantka była zatrudniona jako nauczyciel przedmiotów teoretycznych w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. Ignacego Paderewskiego (sic!) w Cieszynie. W tym samym czasie, przez rok (1997-98), uczyła gry na klawesynie w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. Ryszarda Bukowskiego we Wrocławiu. Od roku 2011 do chwili obecnej jest pracownikiem w Instytucie Muzyki na Wydziale Sztuk i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, obecnie na stanowisku adiunkta.

Dr Joanna Boślak-Górniok prowadzi także działalność instrumentalną. Jak pisze w Autoreferacie, najważniejszym obszarem Jej aktywności artystycznej jest kameralistyka, realizowana w zespołach muzyki dawnej. W latach 2000-2016 była to forma stałego członkostwa w zespole Arte dei Suonari. Od roku 2015 jest pomysłodawcą, inicjatorem, liderem i dyrektorem artystycznym Orkiestry Kore oraz Green Kore, działających pod auspicjami Fundacji Canor. Oprócz działalności koncertowej, Artystka jest autorką nagrań płytowych, radiowych, telewizyjnych oraz internetowych. Aktywność Habilitantki wyraża się także w dziedzinie organizacji życia muzycznego, jako kierownika artystycznego kilku festiwali muzycznych, organizowanych głównie przez Fundację Canor.

Kontynuując drogę rozwoju naukowego, dr Joanna Boślak-Górniok realizuje obecnie postępowanie habilitacyjne w Instytucie Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Ocena działalności artystycznej Habilitantki

Zatrzymując się przy wątku dotyczącym aktywności Habilitantki w różnych dziedzinach muzycznej specjalizacji, pozwolę sobie opatrzyć go od razu własnymi refleksjami. Lektura dokonań dr Joanny Boślak-Górniok w licznych kierunkach zawodowej działalności jest dla mnie pozytywna i satysfakcjonująca. Osiągnięcia te ukazują kreatywny rys osobowości Artystki w kilku obszarach. Współpracując przez szesnaście lat z Zespołem Muzyki Dawnej Arte dei Suonari była z powodzeniem współtwórczynią wielu artystycznych dokonań tej grupy specjalistów w zakresie muzyki dawnej oraz gości zapraszanych do uczestnictwa w projektach. Tak długi czas pracy w formule muzykowania zespołowego dowodzi kompetencji, przydatności i rzetelności Habilitantki w powierzonych przedsięwzięciach i zobowiązaniach. Bagaż doświadczeń wyniesiony z okresu pracy w Arte dei Suonari stanowi kilkadziesiąt sesji nagraniowych dla portali internetowych, międzynarodowych rozgłośni i wytwórni fonograficznych: Alpha, BIS, Channel Classic, uhonorowanych prestiżowymi nagrodami światowej krytyki muzycznej, tej rangi co: Diapason d'Or, Gramophone Editor's Choice, BBC Musique Magasine. Do tego dochodzi długa lista koncertów kameralnych w wielu krajach Europy, Stanach Zjednoczonych i Chinach. Imperatyw twórczy nie pozwolił Habilitantce pozostawać „jedynie” w strukturze zespołu Arte dei Suonari, ale doprowadził do założenia orkiestry według własnego pomysłu i formuły (Kore, następnie Green Kore). Ciekawa jest formuła tych zespołów, w których, zwłaszcza w Green Kore, młodzi muzycy otrzymują okazję do spotkań i wspólnej pracy z artystami doświadczonymi. Jest to praktyczne, cenne forum wymiany wiedzy, doświadczeń i w konsekwencji nauki wraz z możliwością wspólnego muzykowania. Zespół stał się rezydentem kilku muzycznych festiwali, wykonując w ich programach szereg koncertów. Cyklami tymi są: *Nasz Telemann*, *Poznań Baroque*, *Przedsionek Raju*, *Filharmonia bez filharmonii*, a zwłaszcza *Muzyka w Raju*. Ten ostatni Habilitantka uznaje za najbardziej prestiżowy, rozpoznawalny daleko poza granicami Polski. Dzięki dbałości

o skuteczną promocję, osiąganą przy pomocy nowoczesnych narzędzi informacji i przekazu, festiwalowe wydarzenia znane są szerokiej, międzynarodowej publiczności. W festiwalach, o których mowa powyżej, Habilitantka pełni nie jeden raz artystyczne i programowe kierownictwo, skutecznie aktywując się w obszarze promocji i popularyzacji sztuki oraz legitymując w tym zakresie wymiernymi sukcesami. Wydarzenia te są trwale wpisane w panoramę polskich festiwali muzycznych o znaczącej randze. Jak bardzo, zwłaszcza w obecnych czasach, przestrzeń tak zwanej sztuki wysokiej potrzebuje kompetentnych, skutecznych, cierpliwych i zdeterminowanych promotorów i animatorów, nie trzeba przypominać. Te cechy są właściwymi dla Pani Doktor i z powodzeniem daje im upust w dziedzinie upowszechniania i popularyzacji praktykowanej przez siebie dyscypliny artystycznej. Wymagania postępowania habilitacyjnego zwracają uwagę i nakazują docenić tego rodzaju aktywność i zaangażowanie. Idąc dalej szlakiem dokonań zespołu Kore należy zauważyć wielokrotne zaproszenia do udziału w cyklu *Po prostu Filharmonia*, organizowanym przez Filharmonię Narodową w Warszawie. Wydarzenia te potwierdzają kompetencje orkiestry i jej odpowiedzialność za podejmowane zobowiązania.

Nie bez znaczenia dla rozwoju artystycznego i naukowego dr Joanny Boślak-Górniok jest współpraca z wybitnymi osobistościami świata muzycznego, zwłaszcza z obszaru muzyki dawnej. Habilitantka wymienia w Autoreferacie między innymi takie nazwiska jak: Martin Gester, Hidemi Suzuki, Alexis Kossenko, Reinhard Goebel, Barthold Kuijken, Lucile Boulanger, Yukie Sato. Obecność postaci tego formatu w biografii Habilitantki, co szczególnie ważne w obszarze wspólnego muzykowania, uwiarygadnia dodatkowo kompetencje dr Joanny Boślak-Górniok jako instrumentalistki, czyniąc ją pełnoprawnym partnerem dla luminarzy muzycznego świata. Z jednego z wywiadów Habilitantki, którego udzieliła Cieszyńskiemu Towarzystwu Muzycznemu w rozmowie z Henrykiem Pieszką dowiedziałem się, iż to właśnie z rekomendacji Martina Gestera dr Joanna Boślak-Górniok rozpoczęła współpracę z zespołem *Arte dei Suonari*. Z rozmowy tej wynika, iż Martin Gester miał i nadal posiada znaczący wpływ na kształtowanie artystycznej osobowości Habilitantki i jej wielokierunkową działalność muzyczną.

Lista koncertów wykonanych przez Habilitantkę po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 145. Podobną aktywnością Habilitantka może poszczycić się w czasie poprzedzającym zwieńczenie przewodu doktorskiego. Artystka nie „osiada na laurach”, nie ulega rutynie, ale z nowymi pomysłami i z imperatywem twórczym aktywnie udziela się w swojej dyscyplinie. Koncerty stanowią prawie w całości prezentacje kameralne (z wyjątkiem recitalu w dniu 10.03.2018r.). Fakty te pozostają w zgodzie z deklaracją Habilitantki, która w Autoreferacie właśnie kameralistykę wskazuje jako najbardziej eksplorowany obszar swojej muzycznej aktywności. Z kwerendy programów i obsady koncertów można wywnioskować, iż szczególnym upodobaniem Habilitantka darzy zagadnienia z zakresu praktyki *basso continuo* w muzyce orkiestrowej oraz kameralnej wieków XVII i XVIII (Martin Gester!). Programy koncertów stanowią szerokie spektrum muzyki dawnych wieków, ale nie brakuje też opusów współczesnych, prezentowanych na przykład podczas występów w Filharmonii Narodowej. Ciekawe i osobliwe pozycje stanowią repertuary tematyczne, zawierające programowe tytuły koncertów, jak na przykład: *Vivaldi tradycyjny i nietradycyjny*, *Prawda i postprawda*, *Haendel nostalgiczny*. Zgodnie z ich zamysłem, oprócz artyzmu wykonania, uwidacznia się tu wątek edukacyjny i popularyzatorski muzyki, w wymiarze szerokiego kontekstu prezentacji i dostępności sztuki.

Dyskografia Artystki zawiera trzynaście pozycji, zrealizowanych w latach 2002-2018, czyli przed uzyskaniem stopnia doktora. Wśród nich jest jedna płyta z utworami na klawesyn solo (płyta monograficzna z utworami Johanna Jacoba Frobergera, pod tytułem *Memento mori Froberger*, wydana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach w roku 2018, stanowiąca przedmiot przewodu doktorskiego). O ile dobrze rozumiem przedstawioną przez Habilitantkę klasyfikację nagrań fonograficznych, po zakończeniu przewodu doktorskiego mamy do czynienia prawie wyłącznie z publikacjami internetowymi. Jedyną wydaną płytą jest ta, przedstawiona w niniejszym postępowaniu jako dzieło wyróżnione. Podanych zostało, jako wybór, 18 publikacji internetowych z zakresu muzyki kameralnej. Programy owych rejestracji zawierają szerokie spektrum dzieł muzyki dawnych wieków. Pod podanymi linkami, w większości są one dostępne i aktywne w sieci. Może wydawać się zastanawiające, dlaczego po roku 2018 ustały produkcje płytowe z udziałem

Habilitationki. Staram się ową sytuację wytłumaczyć i usprawiedliwić zmieniającą się specyfiką rynku nagrań muzyki, gdzie przestrzeń internetowa wypiera tradycyjne nośniki dźwięku, na czele z płytami CD (*O tempora, o mores!*). Wykaz prezentacji internetowych autorstwa dr Joanny Boślak-Górniok rekompensuje ów brak wydawnictw płytowych.

Jako że nie samą dobrze znaną muzyką żyje człowiek, Habilitationka muzycznych prawykonawców. Po uzyskaniu stopnia doktora były to dwa świadczenia koncertowe, a wcześniej o jedno więcej. Znalazło się tutaj jedno polskie współczesne prawykonanie dzieła Alessandro Stradelli, czy też wykonana po raz pierwszy *Suita tańców polskich* z manuskryptu z Rostocku w opracowaniu Dariusza Górnioka, o intrygująco brzmiącym tytule *Podwójne i potrójne osławianie kozła*. Są także *Preludia* klawesynowe Dariusza Górnioka, napisane zapewne dla Habilitationki. Tym samym polska współczesna muzyka klawesynowa wzbogaciła się o nowe opusy. Pojawiają się także przy tej okazji nazwiska Adama Zagajewskiego, Martina Smolki czy Fredrika Osterlinga.

Ostatnim wątkiem, o którym dowiedziałem się z dostarczonych dokumentów o działalności Habilitationki, są cztery zrealizowane projekty, należałoby dopisać „artystyczno-badawcze” lub odwrotnie. Przypadają one na lata 2016-21. Efektem dwóch z nich było powstanie płyt CD. W przypadku dwóch pozostałych były to prezentacje koncertowe. Oczekiwałem bardziej szczegółowego opisu pracy badawczej w wymienionych obszarach tematycznych, zwłaszcza w przypadku projektów powziętych po otrzymaniu tytułu doktora, na przykład jeśli chodzi o *Sinfonie i concerti na smyczki* A. Vivaldiego z roku 2019 (opis *Historii pewnej przyjaźni* otrzymałem w części teoretycznej dzieła wyróżnionego). Bez względu jednak na ten brak, powstanie konkretnych świadczeń muzycznych, jako efektów docelowych owych procedur, uznaję za wartościowe i satysfakcjonujące.

Dokumentacja dostarczyła mi informacji na temat działalności pedagogicznej Habilitationki w różnych formach jej wyrazu. W strukturze Uniwersytetu Śląskiego dr Joanna Boślak-Górniok naucza przedmiotów teoretycznych: harmonii, kształcenia słuchu, analizy muzycznej, zasad muzyki. W latach 2012-2013 była inicjatorką cyklu spotkań pod nazwą *Syntagma Musicum*, łączących aspekt teoretyczny z praktyką wykonawczą. Zaproszonymi gośćmi byli polscy instrumentalniści, specjaliści w zakresie wykonawstwa muzyki dawnej. Od roku 2019 Habilitationka pełni funkcję członka Rady Dydaktycznej Kierunku Studiów Edukacja w zakresie sztuki muzycznej oraz Muzyka w Multimediach, którego była jednym ze współinicjatorów (potrzebne i na czasie!). Systematycznie podejmuje w macierzystej uczelni opiekę nad poszczególnymi rocznikami studiów. Zaangażowanie dr Joanny Boślak-Górniok w działalność dydaktyczną znajduje uznanie władz uniwersyteckich, w postaci przyznanych nagród.

Drugi tor pedagogiki Habilitationki realizuje się poza uczelnią i stanowi go przede wszystkim zainicjowanie działalności zespołu Green Kore, którego pozostaje opiekunem artystycznym. W formule programowej zespołu Artystka zwraca szczególną uwagę na kreatywność wśród muzycznej młodzieży, rys improwizatorski wykonawców, bez którego trudno mówić o prawidłowych interpretacjach muzyki dawnej. Horyzont aspektów kształcenia w tej dziedzinie jest szeroki, daleko wychodzący poza praktyki *stricte* instrumentalne. Spora grupa młodych muzyków, którzy zdobywali szlify w tej orkiestrze, dzisiaj z powodzeniem odnajduje się w szeroko pojętej przestrzeni wykonawczej muzyki odległych stuleci, także w kontekście międzynarodowym. Chyba właśnie w tym nurcie aktywności pedagogicznej dr Janna Boślak-Górniok wyraża najpełniej jako instrumentalistka. W ostatnich tygodniach miałem okazję spotkać kilku młodych instrumentalistów i wokalistów z różnych polskich uczelni muzycznych, pasjonatów wykonawstwa historycznego, których artystyczne biografie zawierają wątki związane z wyżej wymienionymi inicjatywami orkiestrowymi.

Działalność dydaktyczną Habilitationki oceniam pozytywnie. Dostrzegam i doceniam kreatywny, indywidualny aspekt inicjowanych i podejmowanych działań, nie tylko ten, wynikający z powinności programowych toku studiów, lecz, a może przede wszystkim wszystko to, co jest autorskim pomysłem Habilitationki i w realizacji

czego pozostaje zdeterminowana i skuteczna. W przypadku ubiegania się o awans naukowy okoliczności te nie pozostają bez znaczenia.

Podsumowując powyższą treść tej części mojej recenzji wyrażam uznanie dla aktywności, kreatywności i jakości działalności artystycznej, naukowej, dydaktycznej, organizatorskiej i popularyzującej muzykę, realizowanej przez dr Joannę Boślak-Górniok. Czynny artystycznie, pełen pomysłów, skuteczny w ich realizacji i bogaty w wymierne doświadczenia zawodowe wraz z kompetencjami muzyk i pedagog jest z pewnością najlepszym i godnym naśladowania wzorem oraz autorytetem dla młodych adeptów sztuki.

Opis i ocena wyróżnionego dzieła artystycznego.

Dr Joanna Boslak-Górniok przedstawiła w postępowaniu habilitacyjnym dzieło artystyczne, którym jest płyta CD zatytułowana *Historia pewnej przyjaźni*, zawierająca w swoim programie następujące utwory: L. Couperina (1626-1661) – *Tombeau de Mr de Blancrocher, Suite en re mineur: Allemande (Allemande, Courante, Sarabande, Canaries, La Pastourelle, Chaconne)*, F. Dufaut (ok. 1604 – ok. 1672) – *Tombeau de Mr Blancrocher, L'Offrande, Pavane in e*, L. Couperin – *Passacaille in C*, D. Gaultiera (1597 lub 1602/03 – 1672) – *Allemande, Courante, Sarabande, Andromede Tombeau Blancrocher*, L. Couperina – *Pavane en fa diese mineur*, J.J. Frobergera (1616-1667) – *Partita FbWV 618: Allemande fait a L Honeur de Mad. Sybille Duchesse de Wirtemberg. Gigue nomme la Philotte, Courante, Sarabande oraz Afflige et Tombeau sur la mort de Monsieur Blanchrocher, fait a Paris (...)* FbWV 632.

Wykonawczynią wszystkich wymienionych w indeksie płyty kompozycji jest dr Joanna Boślak-Górniok. Habilitantka dokonała także transkrypcji dzieł Francois Dufaut i Denisa Gaultiera, utrwalonych w niniejszym nagraniu. Artystka grała na instrumencie Bruce Kennedy'ego z roku 2020, będącego kopią historycznego klawesynu francuskiej rodziny budowniczych instrumentów Blanchet, z roku 1730 (chodzi tu zapewne o Francois-Etienne Blancheta). Instrument znajduje się w dyspozycji Capelli Cracoviensis i przez tę instytucję został użyczony w celu dokonania nagrania. Rejestracji audio dokonano w Sali Koncertowej Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. prof. Józefa Świdra w Jastrzębiu-Zdroju, w dniach 10 i 11 grudnia 2022 roku. Jako realizatorzy nagrania widnieją: Coverius Studio i Piotr Mańkowski. Czas trwania zarejestrowanych w nagraniu utworów wynosi 67 minut i 31 sekund. Płyta została wydana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach. Opis parametrów nagraniowych i edytorskich płyty jest kompletny zarówno w języku polskim, jak też angielskim. Edycję cechuje wysoka jakość estetyczna projektu i wykonania.

Przedstawiając niniejsze nagranie płytowe, Habilitantka podąża konsekwentnie drogą swoich dotychczasowych instrumentalnych preferencji i badań, których przedmiotem jest muzyka Johanna Jakoba Frobergera. Temu siedemnastowiecznemu wirtuozowi instrumentów klawiszowych i kompozytorowi poświęcone było płytowe świadectwo doktorskie Habilitantki wraz z jego opisem, pomysłowo i adekwatnie do repertuaru w nim zawartego zatytułowane *Memento mori Froberger*. Teraz z kolei mamy inny intrygująco brzmiący tytuł, nieco tajemniczy, a przez to tym bardziej zachęcający do wniknięcia w świat „pewnej przyjaźni”, przywołany przez Habilitantkę. Z zainteresowaniem przeczytałem osobistą refleksję dr Joanny Boslak-Górniok zawartą w Autoreferacie, w której opowiedziała o drodze poznania i fascynacji, jaką podążała podczas pracy nad lamentacjami i medytacjami Frobergera. Ta podróż doprowadziła Autorkę do muzyki lutniowej, ściśle powiązanej z muzyką klawesynową XVII wieku i mającej na nią przemożny wpływ. Dalsza część opisu dzieła artystycznego przykuwa uwagę w stopniu nie mniejszym, aniżeli jego początek. Znajdujemy tu przywołanie charakterystycznego lutniowego *style brise*, zwanego także *style luthé* w muzyce klawesynowej, a także odwołania do wzajemnych znajomości, przyjaźni i twórczych inspiracji pomiędzy instrumentalistami i kompozytorami XVII wieku. Dzięki takiemu sposobowi ukazania, artyści dawnych wieków jawią się nam w swoich ludzkich cechach, zostają niejako „odbrazowani” z pomnikowych przekazów i ukazani „w codziennym obliczu”. Przekonująco uzasadniona została idea kierująca doбором repertuaru, którego autorów łączy postać Charlesa Fleury'ego (1605-1652), znanego jako Sieur de Blancrocher, francuskiego kompozytora

i wirtuoza lutni, aktywnego zwłaszcza w Paryżu. To właśnie ów artysta jest bohaterem tytułowej „przyjaźni”. Pozostawił co prawda po sobie jedynie kilka utworów tanecznych, z wykonawstwa których zasłynął za swojego życia, ale dzięki obecności w twórczości innych mistrzów, dla których upływ czasu okazał się faskawszy, jego nazwisko i biografia, zwłaszcza moment nieoczekiwanej i spektakularnej śmierci, przetrwały na kartach historii muzyki i zostały przypomniane pod koniec XX stulecia. Jemu to właśnie czterej kompozytorzy, których utwory umieszczone zostały w programie nagrania płytowego, żywiąc ku temu artyście jak najlepsze emocje, dedykowali swoje kompozycje (*Tombeaux*). W muzyce Frobergera, który prawdopodobnie był świadkiem tragicznej śmierci Blancrochera, pobrzmiewają aż nazbyt wyraźnie echa francuskiej muzyki lutniowej XVII wieku, a w tytule osobiste wspomnienia o Sieur de Blancrocherze. Wszystko co zostało zawarte w programie płyty zdaje się w jakiś sposób do Blancrochera prowadzić i w nim znajdować swój początek. Dzieło wieńczące płytę jest sztandarową kompozycją w katalogu Johanna Jakoba Frobergera i jednocześnie rodzajem punktu kulminacyjnego muzyki klawesynowej czasów sprzed czterech stuleci, tudzież przedmiotowego nagrania. Ogląd indeksu nagrania uzupełniony o jego opis ukazuje oryginalny i frapujący pomysł na program recitału, na pewno wart jego utrwalenia i zaakcentowania w polskiej fonografii.

Analizy formalne poszczególnych kompozycji, opisy ich genezy, wzajemnych odniesień historycznych i muzycznych, osobliwości, retoryki, dopuszczanych i praktykowanych w sztuce kompozycji i gry zwyczajów oraz technik, niekiedy kontrowersji dotyczących autorstwa, zwrócenie uwagi czytelnika na sposoby transkrybowania dzieł lutniowych i wynikającą z nich charakterystyczną technikę gry na klawesynie, w tym „arpeggiowania” czyli pewnej nieregularności realizacji figur rytmicznych i melodycznych, dowodzą znajomości merytoryki zagadnień, pasji w ich eksplorowaniu i imperatywu w prezentacji. Wszystko to okraszone zostało przywołaniem doświadczeń i osobistych refleksji Habilitantki, dotyczących pracy nad opracowaniem i interpretacją przedmiotowego repertuaru. Całość wskazuje na umiejętność wraz z potrzebą literackiego i instrumentalnego wyrażenia wiedzy i doświadczeń, a co najważniejsze, zainteresowania i przekonania do nich czytelnika oraz słuchacza. Tekst autorstwa dr Joanny Boślak-Durczok w Autoreferacie został napisany komunikatywnym językiem, w zgodzie ze wszystkimi zasadami poprawnej polszczyzny. Jest on bardzo dobrze „obliczony” jeśli chodzi o proporcje faktów historycznych, analizy dzieł muzycznych ze wszystkimi ich parametrami i osobistych refleksji czy stwierdzeń. Ów referat czyta się bardzo dobrze. W tym kontekście, w książeczce dołączonej do płyty, mógł śmiało zostać zawarty tekst autorstwa wykonawczynie muzyki. Tym bardziej, że mamy tu do czynienia ze spójnym w założeniu świadčeniem, którym Habilitantka legitymuje się na rzecz naukowego awansu. Skądinąd esej na temat fenomenu i osobliwości zjawiska przyjaźni w sferze społecznej, w szerokim kontekście jej występowania, napisany przez filozofa i prawnika, prezesa Fundacji Canor, Cezarego Zycha, jest piękny, o szlachetnym rysie humanistycznym. Oddaje wrażliwość nie tylko jego autora, lecz pozostaje w harmonii z delikatnością materii uczuciowej zawartej w muzyce twórców siedemnastowiecznych, wyrażonej interpretacjami pani Joanny Boślak-Górniok. Stał się godny nagrania płytowego, które dopełnia.

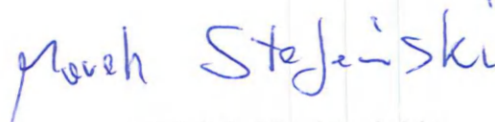
Równie sugestywne, pozostające w zgodzie z jakością i poziomem opisu teoretycznego, są dla mnie interpretacje instrumentalne Habilitantki. Technika gry umożliwiająca realizację powziętego programu, plastyka dźwięku, precyzja w panoramie i detalu muzycznej narracji, wierność tekstowi nutowemu i stylistyczna przekazom teoretycznym, zwyczajom i praktykom instrumentalnym, w tym improwizacji, a wszystko to naznaczone osobistą emocją, temperamentem i doświadczeniem, czynią ów przekaz autentycznym i wysokojakościowym. Doceniam klucz programowy do powstania tak skomponowanego repertuaru, spójność historyczną, programową i konsekwencję stylistyczną wybranych do prezentacji dzieł oraz logicznie i jednorodnie pomyślny wybór drogi naukowych i artystycznych poszukiwań oraz dociekań. Tak przemyślany sposób programowania i konsekwentnej realizacji działań artystycznego postrzegam jako wzorcowy zarówno pod względem jakości „samej w sobie”, jak też na użytek postępowań i awansów. Nie ma tu przypadku, pośpiechu, powierzchowności i bylejakości. Najsilniej obecne w nagraniu *novum* dostrzegam w transkrypcji i prezentacji w nowym obliczu brzmieniowym dzieł François Dufaut i Denisa Gaultiera. W ten sposób literatura klawesynowa wzbogaciła się o nowe, wartościowe kompozycje, a lutniowej też nic nie ubyło. Wręcz przeciwnie, została dodatkowo przywołana ku pamięci i udostępniona na nowo.

Pod względem technicznym odnoszę wrażenie, że nagranie dokonane zostało z „bliskiego planu”, stąd wszelkie niuanse *touche*, przy powstawaniu dźwięku, a zwłaszcza przy jego zakończeniu, są bardzo wyraźnie słyszalne, aż do samego końca pracy mechaniki i wybrzmienia akustyki instrumentu. Takie zjawisko jest możliwe do „wysłyszenia” i doświadczenia zwłaszcza w nagraniu, gdyż słuchając muzyki klawesynowej w wersji koncertowej rzadko nadarza się możliwość przebywania w takiej bliskości instrumentu.

Dostarczonego mi nagrania wysłuchałem z przyjemnością, bez względu na konieczność recenzowania, co było zresztą z powodu wymienionych powyżej okoliczności czynnością przysparzającą mi sporo satysfakcji. Płytę *Historia pewnej przyjaźni* oceniam jednoznacznie pozytywnie, jako ze wszech miar wartościową, nowatorską dla rodzimej fonografii, bogatą w treści poznawcze i wysokie walory artystyczne muzycznej prezentacji.

Konkluzja

Pani dr Joanna Boślak-Górniok jest artystką, naukowcem, pedagogiem i popularyzatorem sztuki o wszechstronnych zainteresowaniach, jak też sprawdzonych kompetencjach oraz kwalifikacjach. Jawi się jako osoba kreatywna, w swoich działaniach fachowa, konsekwentna i skuteczna. Jej aktywność wnosi wymierne wartości w środowisku, z którym związała swoją pracę naukową i pedagogiczną. Przedstawione w postępowaniu habilitacyjnym dzieło artystyczne cechuje satysfakcjonujący element nowatorski w obrębie muzycznej specjalizacji, pomysłowość oraz wysoka jakość wykonania. Działając zatem na podstawie art. 219 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), **świadczę habilitacyjne dr Joanny Boślak-Górniok, w postaci dokumentacji działalności artystycznej wraz z Autoreferatem i dziełem wyróżnionym w postaci płyty CD zatytułowanej *Historia pewnej przyjaźni* oceniam jednoznacznie pozytywnie i przyjmuję bez zastrzeżeń.**

prof. dr hab. Marek Stefański